

بسم الله الرحمن الرحيم

شیوه‌نامه آزمون جامع گروه خط‌مشی و اداره امور عمومی (تیر ۱۴۰۵)

مقدمه

ورود به دوره دکتری به معنای تلاش افراد برای تأمل عمیق‌تر، جامع‌تر و دقیق‌تر بر دانش تخصصی خود و سعی برای پل زدن میان مسائل واقعی و میدانی و منظرهای نظری و مفهومی جهت ارائه مسیرهای بدیل ارتقای خیر عمومی است. نتایج و ثمرات این اقدامات در دو موقف مهم «آزمون جامع» و «رساله دکتری» خود را متبلور خواهد ساخت. از این رو طراحی آزمون جامع و شیوه‌های آن به نحوی که در خدمت غایت فوق باشد اهمیت و ضرورتی دوچندان می‌یابد. به لحاظ وجود برخی نقاط خلأ چون حافظه‌محوری، فشار مطالعه حجیم، قابلیت کاربرد اندک و عدم ارتباط جدی آزمون جامع با رساله دکتری در شیوه‌نامه مرسوم، کمتر شاهد ایده‌ها و مسیرهای جدید برای اصلاح برخی از اشکالات مذکور هستیم. گروه خط‌مشی و اداره امور عمومی از طریق بازخوردهای دریافتی و مباحثات چند جلسه درون‌گروهی خود تصمیم گرفته است تا شیوه‌نامه‌ای جدید و به‌روز را برای برگزار آزمون جامع دانشجویان مقطع دکتری این رشته در گرایش‌های مختلف ارائه نماید. امید است که با همکاری و پشتیبانی سایر مسئولان و متولیان دانشکده‌گان مدیریت، این شیوه جدید بتواند متناسب با اقتضائات دانشکده‌گان مدیریت بسط، تنوع و ارتقاء یابد.

مختصات اصلی آزمون جامع

از آنجایی که «توانایی تحلیل و ارائه راه‌حل‌های منطقی برای مسائل واقعی» جزئی جدایی ناپذیر از رشته مدیریت دولتی (خط‌مشی‌گذاری و توسعه) و شایستگی‌های دانشجویان آن- خاصه در مقطع دکتری- محسوب می‌شود، لازم است این ارزش مهم درون اجزای آزمون جامع دنبال شود. بنابراین روش «**آزمون جامع مورد محور**»^۱ به عنوان شیوه جدید ارزیابی صلاحیت دانشجویان دکتری برای ورود به مرحله تدوین رساله ارائه می‌شود. مبنای این شیوه، فاصله گرفتن از حافظه‌محوری و تمرکز بر تشخیص مسئله عمومی، صورت بندی آن و تحلیل ابعاد گوناگون مسئله و راه‌حل‌های سیاستی مبتنی بر منابع و نظریه‌های علمی معتبر تخصصی است.

^۱ . Cased Based Comprehensive Test

بر این اساس:

۱. سؤالات آزمون جامع بر مبنای منابع معرفی شده، به صورت «مورد محور» توسط اعضای هیئت علمی گروه طراحی خواهد شد.
۲. حداقل تا یک ماه پیش از برگزاری آزمون جامع، **چهار** مورد به داوطلبان آزمون اعلام خواهد شد تا جستجوی منابع اطلاعاتی و آمادگی‌های لازم از ابعاد مورد‌های اعلام شده، در داوطلبان حاصل گردد.
۳. **از میان حداکثر چهار مورد اعلام شده مذکور، تنها یکی از آنها به «انتخاب خود دانشجو در روز آزمون»**، مبنای پاسخ‌دهی به همه سؤالات دروس (چه عمومی و چه تخصصی) قرار خواهد گرفت.
۴. سؤالات هر درس تخصصی و عمومی، مبتنی بر منابع معرفی شده و محتوای (نظری، فلسفی، مفهومی، روشی و کاربردی) آنها، حول ابعاد گوناگون **مورد/مسئله** انتخابی برای آزمون جامع، توسط اعضای هیئت علمی گروه طراحی خواهد شد. طبیعی است طراحی سؤالات از سوی گروه، طوری خواهد بود که قابلیت تطبیق با هر چهار مورد تحلیلی را داشته باشد تا انتخاب دانشجو برای پاسخ‌دهی، دچار خدشه نشود.
۵. تصحیح پاسخ‌های مکتوب داوطلبان نیز در دو مرحله، ارزیابی اولیه (توسط طراحان هر یک از سؤالات) و ارزیابی نهایی (توسط کل اعضای گروه) صورت خواهد گرفت. در ارزیابی نهایی، همه اعضای گروه بر مبنای پاسخ‌های داوطلبان در خصوص **مورد** منتخب دانشجو برای پاسخ‌دهی در آزمون جامع، دخیل خواهند بود و نسبت به آمادگی داوطلب برای ورود به مرحله رساله دکتری اجماع خواهند نمود.
۶. انتظار از داوطلبان آن است که مبتنی بر منابع و متون عملی معرفی شده و کاملاً مستند به محتوای آنها و همچنین اطلاعات ناظر بر مورد انتخابی خود از میان مورد‌های اعلام شده در همین شیوه‌نامه، بتوانند سؤالات ناظر بر ابعاد گوناگون **مورد تحلیلی منتخبشان** را پاسخ گویند تا توان تحلیلی آنها مبتنی بر متون علمی در حوزه خط‌مشی‌گذاری و توسعه سنجیده شود.
۷. **چهار مورد** مدنظر که یکی از آنها به انتخاب دانشجو، مبنای پاسخ‌دهی به همه سؤالات برای آزمون جامع تیر ۱۴۰۵ قرار خواهد گرفت؛ عبارتند از:
 - أ. مسئله ناترازی انرژی در ایران
 - ب. تاب‌آوری اجتماعی ایران در بحران‌ها
 - ج. حذف ارز ترجیحی (کالابرگ) و مدیریت یارانه‌ها در ایران

عناوین دروس و منابع آزمون جامع دکتری گروه خط مشی و اداره امور

عمومی (تیر ۱۴۰۵)

در دو رشته/گرایش:

۱- مدیریت دولتی- گرایش خط مشی گذاری عمومی و ۲- مدیریت دولتی- گرایش تطبیقی و توسعه

جدول دروس آزمون

دروس تخصصی گرایش مدیریت تطبیقی و توسعه	دروس تخصصی گرایش خط مشی گذاری عمومی	دروس عمومی (مشترک) در هر دو گرایش
۱- رهبری و سیاست گذاری	۱- تحلیل خط مشی	۱- فلسفه علم و روش تحقیق
۲- مدیریت و نظریه های توسعه	۲- نظریه ها و فرایند خط مشی	۲- نقد و بررسی نظریه های
۳- تحقیق در مسائل توسعه و تطبیقی	۳- اجرا و ارزیابی خط مشی	مدیریت دولتی

منابع به تفکیک هر درس:

دروس عمومی (مشترک) در هر دو گرایش
۱) فلسفه علم و روش تحقیق
۱. محمدپور، احمد. (۱۳۹۸). ضد روش: زمینه های فلسفی و رویه های عملی در روش شناسی کیفی. تهران: لوگوس. ۲. امیدی، علی. (۱۳۹۲). رویکردهای سه گانه روش شناختی در مطالعات علوم اجتماعی و مقایسه آن با نظریه ادراکات اعتباری علامه طباطبائی. حکمت و فلسفه، ۹(۴)، ۹۹-۱۱۸. ۳. پارسانیا، علی؛ دانایی فرد، حسن؛ و حسینی، سید ابوالحسن. (۱۳۹۳). دلالت های نظریه اعتباریات بر تحول در علوم انسانی. اسلام و مطالعات اجتماعی، ۲(۱)، ۲۳-۴۸. ۴. دانایی فرد، حسن. و امامی، سید مجتبی. (۱۳۸۶). استراتژی های پژوهش کیفی- تأملی بر نظریه پردازی داده بنیاد. اندیشه مدیریت، ۱(۲)، ۹۷-۶۹.

۵. ساغروانی، سیما؛ مرتضوی، سعید؛ لگزیان، محمد؛ رحیم‌نیا، فریبرز. (۱۳۹۳). تحمیل نظریه به داده‌ها یا ظهور نظریه از داده‌ها: نظریه‌پردازی در علوم انسانی با روش شناسی نظریه داده بنیاد. *پژوهش‌نامه مبانی تعلیم و تربیت*، ۴ (۱)، ۱۷۰-۱۵۱.
۶. اعرابی، سیدمحمد. و بودلایی، حسن. (۱۳۹۰). استراتژی تحقیق پدیدارشناسی. *روش‌شناسی علوم انسانی*، ۱۷ (۶۸)، صص ۵۸-۳۱.
۷. دانایی‌فرد، حسن. و کاظمی، حسین. (۱۳۸۹). ارتقای پژوهشهای تفسیری در سازمان: مروری بر مبانی فلسفی و فرایند اجرای روش پدیدارنگاری. *مطالعات مدیریت بهبود و تحول*، ۱۷ (۶۱)، صص ۱۴۷-۱۲۱.
۸. هاشمیان، سیدمحمدحسین. و دانایی‌فرد، حسن. (۱۳۸۶). مقدمه ای بر هرمنوتیک در قلمرو شناخت سازمان و مدیریت. *روش‌شناسی علوم انسانی*، ۱۳ (۵۳)، ۸۵-۱۱۳.
۹. مرتضوی، سیدخدایار. (۱۳۸۵). هرمنوتیک و روش شناسی علوم انسانی. مجموعه مقالات کنگره ملی علوم انسانی. پایگاه اینترنتی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی. www.cgie.org.ir
۱۰. نوذری، حسینعلی. و پورخداقلی، مجید. (۱۳۸۹). روش شناسی مطالعه اندیشه سیاسی: متدولوژی کوئنتین اسکینر. *فصلنامه تخصصی علوم سیاسی*، ۱۱ (۲)، ۹۵-۱۱۹.
۱۱. Neuman, W. Lawrence. (۲۰۱۴). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. ۷th Ed. USA: Pearson. Chapters ۳ & ۴
۱۲. Jesson, Jill K., Matheson, Lydia. and Lacey, Fiona M. (۲۰۱۱). *Doing Your Literature Review- traditional and systematic techniques*. India: Sage. Chapter ۷: the systematic review.
۱۳. Goldkuhl, Göran, & Cronholm, Stefan. (۲۰۱۰). Adding theoretical grounding to grounded theory: Toward multi-grounded theory. *International journal of qualitative methods*, ۹ (۲), ۱۸۷-۲۰۵.
۱۴. Mathar, Tom. (۲۰۰۸). Making a Mess with Situational Analysis?. *Forum: Qualitative Social Research*, ۹ (۲), Art. ۴, available at: <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/۴۳۲/۹۳۴>
۱۵. Holloway, Immy. and Wheeler, Stephanie. (۲۰۱۰). *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. ۳rd Ed. Malaysia: Wiley-Blackwell. Chapter ۱۲: Narrative Inquiry.
۱۶. King, Nigel. and Horrocks, Christine. (۲۰۱۰). *Interviews in Qualitative Research*. London: Sage. Chapter ۹: An Introduction to Interview Data Analysis.
۱۷. Holloway, Immy. and Wheeler, Stephanie. (۲۰۱۰). *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. ۳rd Ed. Malaysia: Wiley-Blackwell. Chapter ۱۴: Action Research.
۱۸. Peffers, Ken; Tuunanen, Tuure; Gengler, Charles E.; Rossi, Matti; Hui, Wendy; Virtanen, Ville; Bragge, Johanna. (۲۰۰۶). The Design Science Research Process: A Model for Producing and Presenting Information Systems Research. *1st International Conference on Design Science in Information Systems and Technology (DESIST)*. February ۲۴-۲۵, Claremont, CA. pp. ۸۳-۱۰۶.
۱۹. Ackoff, Russell L.; Magidson, Jason. & Addison, Herbert J. (۲۰۰۶). *Idealized Design- Creating an Organization's Future*. New Jersey: Prentice Hall. Chapter ۱: The Stages of Idealized Design.
۲۰. Flood, Robert louis. (۱۹۹۹). *Rethinking the fifth discipline*. New York: Routledge. Chapter ۶: Checkland's soft systems approach.

۲) نقد و بررسی نظریه‌های مدیریت دولتی

۱. دانایی فرد، حسن (۱۳۹۵). نهضت‌های مدیریت دولتی در بخش دولتی: گذشته، حال و آینده، جلد اول و دوم. تهران: انتشارات سمت.
۲. پورعزت، علی اصغر (۱۳۹۲). مبانی مدیریت دولتی، تهران: انتشارات سمت.
۳. Shafritz, J. M., Russell, E. W., Borick, C. P., & Hyde, A. C. (۲۰۲۲). *Introducing public administration*. Routledge.

دروس تخصصی گرایش خط‌مشی‌گذاری عمومی

۱) تحلیل خط‌مشی عمومی

۱. تسلیمی، محمد سعید (۱۴۰۱). تحلیل فرایندی خط‌مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری. تهران: انتشارات سمت.
۲. منوریان، عباس (۱۳۹۷). تحلیل خط‌مشی عمومی (مفاهیم، رویکردها، مدل‌ها و فرایندها). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۳. Dunn, W. N. (۲۰۱۷). *Public Policy Analysis: An Integrated Approach*. United Kingdom: Routledge.

۲) نظریه‌ها و فرایند خط‌مشی عمومی

۱. فصول ۱ تا ۴ Dye. T. (۲۰۱۷). *Understanding public policy*. Pearson (Chapters ۱ to ۴)
۲. Sabatier, P. A., & Weible, C. M. (۲۰۱۴). *Theories of the policy process* (Third edition). Westview Press, a member of the Persus Books Group.
۳. هاوالت، م.، رامش، ام و آنتونپ، پ. (۱۴۰۱)، مطالعه خط‌مشی عمومی، چرخه‌های خط‌مشی و زیرنظام‌های خط‌مشی. ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشن. تهران: نشر مهربان.
۴. عباسی، طیب (۱۴۰۲). چرخه خط‌مشی عمومی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۵. پورعزت، علی اصغر و هاشمی (۱۳۹۷). مسئله عمومی، چالش‌های آغازین خط‌مشی‌گذاری دولتی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۳) اجرا و ارزیابی خط‌مشی عمومی

۱. منوریان، عباس (۱۴۰۱). اجرا و ارزیابی خط‌مشی عمومی، تهران: نشر مهربان.

۲. پورعزت، علی‌اصغر. و سیدرضایی، میریعقوب (۱۳۹۶). ارزشیابی عملکرد دولت و حکومت. تهران: انتشارات سمت.
۳. Implementing Public Policy: An Introduction to the Study of Operational Governance.
۴. Andrews, M., Pritchett, L., & Woolcock, M. (۲۰۱۷). *Building state capability: Evidence, analysis, action*. Oxford University Press.

دروس گرایش مدیریت تطبیقی و توسعه

(۱) رهبری و سیاست‌گذاری

۱. نات، راگو (۱۳۹۵). مدیریت تطبیقی، ترجمه عباس منوریان، نشر مهربان.
۲. محمدی، مصطفی و طالقانی غلامرضا (۱۳۹۰). مدیریت تطبیقی (نگرش بین‌المللی). نشر علم و ادب.
۳. Andrews, M., Pritchett, L., & Woolcock, M. (۲۰۱۷). *Building state capability: Evidence, analysis, action*. Oxford University Press.

(۲) مدیریت و نظریه‌های توسعه

۱. سن، آمارتیا. (۱۳۸۱). توسعه به مثابه آزادی. ترجمه وحید محمودی. تهران: دانشگاه تهران.
۲. تودارو، مایکل پی. و اسمیت، استیون سی. (۱۳۹۱). توسعه اقتصادی. ترجمه وحید محمودی. تهران: دانشگاه تهران.

(۳) تحقیق در مسائل توسعه و تطبیقی

۱. عنبری، موسی. (۱۳۹۰). جامعه‌شناسی توسعه؛ از اقتصاد تا فرهنگ. تهران: سمت.
۲. میرخوشخو، آمنه. و قزلسفلی، محمدتقی. (۱۳۹۵). معرفت‌شناسی توسعه در سه دوره پیشامدرن، مدرنیته و پسامدرن. تهران: الگوی پیشرفت.
۳. موثقی، سیداحمد. (۱۳۸۳). توسعه؛ سیر تحول مفهومی و نظری. مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی. شماره ۶۳، صص ۲۲۳-۲۵۲.
۴. Peet Richard, Hartwick, Elaine Rachel. (۲۰۱۵). *Theories of Development: Contentions, Arguments, Alternatives*. New York: Guilford Press.

به امید موفقیت